

Memòria d'activitats

Any 2014

Observatori per
a la **Igualtat** UAB

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Memòria d'activitats

Observatori per a la Igualtat de la UAB

Any 2014

Edició i disseny

Observatori per a la Igualtat de la UAB

Consell de redacció

Laura Duarte Campderrós

Laura Àlvarez Rodríguez

Índex

1. PRESENTACIÓ.....	5
2. ACTUACIONS DE VISIBILITZACIÓ I SENSIBILITACIÓ.....	9
2.1. 8 de març de 2014, Dia Internacional de les Dones.....	9
<i>Organització de la IX Jornada Institucional en commemoració del</i>	
<i>dia internacional de les dones.....</i>	9
<i>Altres activitats.....</i>	10
2.2. Campanya “Comunicació”, comunicació lliure de sexisme.....	11
2.3. 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència de Gènere.....	12
2.4. Gestió i manteniment del web de l’Observatori i les xarxes socials.....	12
2.5. Entrades a primer: Visibilització de l’Observatori i del Pla d’Acció.....	13
3. RECERCA.....	15
3.1. MISEAL - “Medidas para la inclusión social y equidad en instituciones de educación superior en América Latina”.....	15
3.2. EGERA - Effective Gender Equality in Research & the Academia.....	16
4. FORMACIÓ.....	19
4.1. Organització de tallers en matèria d’igualtat per a l’alumnat.....	19
<i>Taller d’acció política, participació i gènere.....</i>	19
<i>Taller de subjectivitats queer, cinema i educació.....</i>	20
<i>Taller de dones i noves formes de relacions en la cooperació i el treball.....</i>	20
4.2. Organització de cursos pel personal acadèmic i investigador, i de l’administració i serveis de la UAB.....	20
4.3. Suport a formació en matèria de gènere a la UAB.....	20
5. PLANS D’ACCIÓ I POLÍTIQUES.....	21
5.1. Eradicació de les violències de gènere a la universitat.....	21
<i>Estudi comparatiu sobre els protocols per a la prevenció i atenció de la violència de gènere a les universitats.....</i>	21
6. PARTICIPACIÓ COMUNITÀRIA.....	25
6.1. 23 d’abril: no callis per Sant Jordi, #comunicacio!.....	25
6.2. Festa Major: Sense set de sexisme! #FMlliuredAssetjament.....	26
6.3. Suport a les jornades d’Antropologia i Sexualitat.....	27
6.4. Gènere i participació.....	27
6.5. Altres actuacions.....	27

1. Presentació

Durant el 2014 l'Observatori per a la Igualtat ha realitzat diverses activitats de visibilització, formació, recerca i participació. Entre aquestes activitats destaca la posada en marxa de les campanyes "Comunicació: davant del sexisme, el racisme i la homofòbia, jo no callo!" i, en el marc de la Festa Major de la UAB 2014, "sense set de sexisme", la realització del Seminari "Violència de gènere, interseccionalitat i subjectivitat" i la participació en els projectes europeus MISEAL: Medidas para la inclusión Social y la Equidad en Instituciones de Educación Superior en América Latina i EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia. En matèria de polítiques, el Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB, aprovat pel Consell de Govern en la sessió del 17 de juliol (Acord 64/2013 està en vigència i en fase d'implementació).

En el marc del Dia Internacional de les Dones Treballadores, l'Observatori va impulsar la campanya "Comunicació: davant del sexisme, el racisme i la homofòbia, jo no callo!". Aquesta campanya va ser presentada el 8 de març i va tenir continuïtat fins el novembre del 2014.

El dia 7 de març de 2014 es va celebrar la IX Jornada Institucional amb motiu del Dia Internacional de les Dones, organitzada per l'Observatori per a la Igualtat de la UAB. A l'acte es va retre homenatge per la seva contribució a la defensa dels drets de les dones a Amparo Moreno Sardà, professora del Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació, qui va impartir la conferència "Aportacions del feminisme a un humanisme plural". A la jornada també hi van participar la Vicerectora d'Estudiants i Cooperació, Sílvia Carrasco, la Directora de l'Observatori per a la Igualtat, Montserrat Rifà, i el Rector Ferran Sancho Pifarré qui va clausurà l'acte.

En el marc del projecte "Eradicació de les violències de gènere a la UAB" s'ha constituït el seminari "Violència de gènere, interseccionalitat i subjectivitat a la universitat" que consisteix en la realització de sessions tancades a un grup permanent de treball i sessions obertes a tota la comunitat. El seminari està finançat per l'Instituto de la Mujer i té com a objectiu principal l'aproximació multidisciplinària en la construcció de la violència de gènere i les desigualtats a la universitat a través de la reflexió i el debat. Destaquen la conferència "Research the violence against women from the intersectionality perspective", a càrrec de Khatidja Chantler, professora de la University of Central Lancashire que va

tenir lloc el 14 de març; i la taula rodona sobre “Protocols de violència de gènere a les universitats”, que va tenir lloc el 12 de juny de 2014 i que va comptar amb la participació de representants de les comissions d'igualtat de 4 universitat: UB, UPC, UPF i UJI.

El 7 de novembre de 2014, amb motiu de la Festa Major de la UAB, l'Observatori va realitzar la campanya “SENSE SET DE SEXISME! #FMLliuredAssetjament”. L'objectiu principal d'aquesta campanya era la conscienciació i la prevenció de la violència masclista entre el jovent en ambients de festa. I, concretament, en la Festa Major de la UAB. Per això buscava la identificació de comportaments abusius i sexistes, per explicar a tot l'alumnat què és el sexisme com a primer pas per a evitar-lo. Així mateix, buscava oferir recursos d'actuació davant situacions d'assetjament o violència masclista.

Al novembre 2014, també, l'Observatori es va sumar a la campanya #StopPrincelandia, contra la hipersexualització de les nenes i els estereotips de gènere en la infància.

En motiu del 25 de novembre de 2014, Dia internacional contra les violències de gènere, es va convocar un minut de silenci a tot el campus de la UAB per a totes les víctimes de la violència de gènere, i es va fer la lectura d'un manifest a la Plaça Cívica.

En relació a les activitats vinculades a la recerca, en el marc del projecte europeu “Medidas para la Inclusión Social y la Equidad en Instituciones de Educación Superior en América Latina (MISEAL)” (programa europeu ALFA III), l'Observatori va organitzar el III Congrés Internacional “Nous Desafiaments per a la Inclusió Social i l'Equitat a l'Educació Superior”. El congrés, posa fi a aquest projecte i es planteja com un espai per a teoritzar, debatre i compartir experiències en el disseny i implementació de mesures a favor de la inclusió social i l'equitat en institucions d'educació superior. A més, durant la trobada es van donar a conèixer les aportacions del projecte MISEAL a la comunitat universitària i es va obrir un espai per a la reflexió crítica i el debat a partir dels resultats i les bones pràctiques que havien emergit de la seva implementació i de l'impacte en les Institucions d'Educació Superior a Amèrica Llatina i Europa.

L'Observatori forma part també del projecte europeu EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia, liderat per la Universitat SciencisPo i que va començar el gener de 2014. L'objectiu del projecte és aconseguir la igualtat de gènere al món acadèmic i enfortir la dimensió de gènere en la recerca, treballant a partir de cinc eixos: anàlisi d'indicadors de desigualtat estructural, promoció d'entorns laborals i educatius amables amb el gènere, formació en gènere de la comunitat universitària, transformació dels models de governança i enfortiment del gènere en la recerca i en els continguts científics. L'Observatori ha estat convidat a participar com a soci preferent per la seva trajectòria i experiència en l'elaboració i aplicació de polítiques d'igualtat a la universitat. En el marc del projecte, i organitzat per l'Observatori, el 10 i 11 de juliol de 2014 es va realitzar a la UAB el workshop “Gender Sensitive Research in International Projects” amb la conferència inaugural de la professora de la Universitat de Boston College Sharlene Hesse-Biber, “Gender Sensitive Research in International Projects”.

Durant aquest any, pel que fa a la formació en matèria de gènere per l'alumnat, l'Observatori ha seguit oferint diferents tallers, ampliant l'oferta formativa en aquest àmbit. En concret, durant el 2014, s'han realitzat els tallers: “Dones i noves formes de relacions en la cooperació i el treball”, “Acció política, participació i gènere” i “Subjectivitats Queer, Cinema i Educació”.

Dins de la formació acadèmica que s'ofereix des de la UAB, cal dir que un 39% de les titulacions de la universitat contenen assignatures específiques de gènere, principalment en l'àmbit de les arts i les humanitats. Un altra de les tasques de l'Observatori en aquest aspecte, ha estat donar suport i visibilitat a aquesta oferta formativa, per tal de potenciar la introducció de la perspectiva de gènere en l'ensenyament, especialment al Mínor d'Estudis de Gènere.

Per últim mencionar que per tal d'arribar al màxim de públic possible, l'Observatori per a la Igualtat

utilitza el seu compte al Twitter i la pàgina de Facebook on s'enllacen i destaquen les activitats que es duent a terme, tant internes com externes, en matèria d'igualtat: **@observatori_UAB** i **www.facebook.com/observatorilgualtatUAB**.

A continuació presentem aquestes activitats de manera més detallada així com d'altres actuacions desenvolupades per l'Observatori durant l'any 2014.

2. Actuacions de visibilització i sensibilització

2.1. 8 de març de 2014, Dia Internacional de les Dones

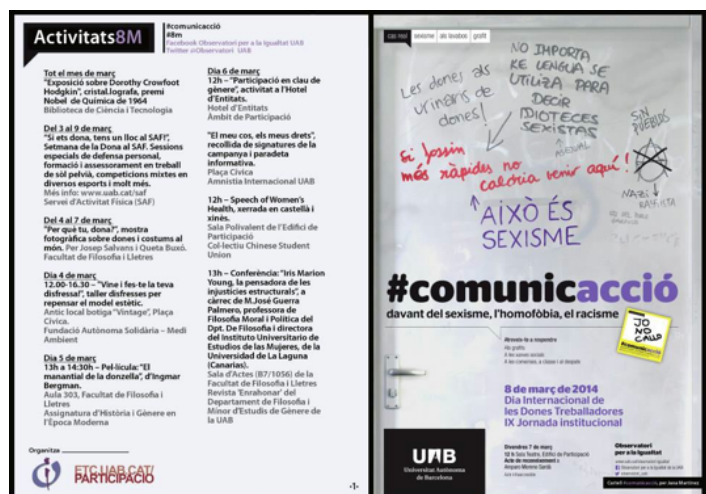
ORGANITZACIÓ DE LA IX JORNADA INSTITUCIONAL EN COMMEMORACIÓ DEL DIA INTERNACIONAL DE LES DONES

El Tercer Pla d'Acció per a la igualtat entre dones i homes a la Universitat Autònoma de Barcelona (2013-2017), en la seva mesura 1.12 estableix:

“Organitzar un acte institucional amb motiu del Dia de les Dones Treballadores, que inclogui un acte de reconeixement a la persona, el departament o el centre de l'àmbit de la UAB que s'hagi distingit per la defensa dels drets de les dones”.

En compliment d'aquesta mesura, la Universitat Autònoma de Barcelona celebra als voltants del 8 de març l'acte en commemoració del Dia Internacional de les Dones. La jornada va estar organitzada per l'Observatori i va incloure també el premi de reconeixement.

En aquest marc, l'any 2014 l'Observatori va retre homenatge el dia 7 de març a les 12h a la Sala Teatre UAB, a Amparo Moreno, professora del Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació, en un acte obert a tota la comunitat i que es va poder

seguir en directe. La sessió va constar de l'homenatge a Amparo Moreno amb la seva presentació, el passí d'un vídeo sobre la seva persona i trajectòria, i el lliurament del premi, a càrrec de la Vicerec-tora d'Estudiants i Cooperació Sílvia Carrasco, la conferència "Aportacions del feminisme a un huma-nisme plural", a càrrec de la mateixa professora homenatjada, i de la lectura de "L'enèsim manifest pel Dia Internacional de la Dona Treballadora" a càrrec de Martí Sales i Sariola. A més, la Directora de l'Observatori per a la Igualtat Montserrat Rifà, va presentar la campanya "Comunicaccio" que va incloure la projecció de l'audiovisuals sobre sexisme i comunicació. A la jornada també va assistir el Rector Ferran Sancho, qui va fer la cloenda de l'acte.

ALTRES ACTIVITATS

A més de l'Acte Institucional, i amb motiu del Dia Internacional de les Dones Treballadores, el 8 de març, l'Observatori va iniciar una campanya per commemorar la cita: "Comunicació."

D'altra banda, l'Observatori va recollir i difondre les activitats organitzades a les diferents facultats i per col·lectius de la UAB, en un mateix programa. En concret, els diferents col·lectius, entitats, de-partaments i grups de recerca van organitzar activitats entre els dies 3 i 18 de març en motiu del Dia Internacional de les Dones Treballadores: recollides de signatures a la plaça Cívica, xerrades, taules rodones, visionats de pel·lícules i conferències sobre la dona en diferents àmbits, van omplir un pro-grama d'activitats diverses i engrescadores.

2.2. Campanya "Comunicació": comunicació lliure de sexisme

Una de les activitats dutes a terme per l'Observatori per a la Igualtat durant el 2014 ha estat realitzar diferents campanyes de sensibilització per la comunitat estudiantil de la Universitat Autònoma de Barcelona. Amb el propòsit de treballar una perspectiva interseccional que connectés el sexisme, l'homofòbia i el racisme, al llarg del curs 2014 es va engegar la campanya "#comunicaccio, davant del sexism-me, el racisme, l'homofòbia i el racisme, jo no callo!". La fusió de la comunicació i l'acció ens permet entendre la co-municació en un sentit ampli, com totes aquelles formes directes, indirectes, verbals i de relació en les que aquestes discriminacions es donen; mentre que l'acció vol fer èmfasi a la necessitat de resposta, de posicionament i actuació davant d'aquestes.

L'acció s'emmarca en el Tercer Pla d'acció per a igualtat entre dones i homes i té com a objectius: a) visibilitzar el sexisme, el racisme i l'homofòbia al campus i dotar d'eines per identificar aquests fenòmens en l'entorn més proper; b) fomentar la reflexió crítica sobre pràctiques personals dels membres de la comunitat universitària, utilitzant un estil directe i interpel·lador en la campanya; c) fomentar l'acció i la resposta de la comunitat universitària davant de les formes de discriminació, instant a les persones a esdevenir agents actius en la contestació d'aquestes situacions; d) treballar conjuntament amb estudiants a través de les seves formes d'organització i participació a la universi-tat: col·lectius, consells d'estudiants, assemblees de facultat, etc.

La campanya ha consistit en l'elaboració d'una sèrie de quatre adhesius per tipus de situació, sexe i homofòbia. Els adhesius descriuen situacions de casos reals d'aquest tipus de discriminació en la comunicació (verbal, escrita, en les xarxes socials, etc ...) i en el campus, i exemples de com contestar-les. També, hi ha un adhesiu en blanc per tal animar a contestar qualsevol situació de sexe i homofòbia localitzada al campus. D'altra banda, per tal de donar a conèixer la campanya i el funcionament de la mateixa, es van realitzar diverses càpsules-vídeo.

Aquesta campanya, es va presentar i llançar en la IX jornada institucional en commemoració del dia internacional de les dones on a més de distribuir el material, es va convidar a la comunitat a denunciar i respondre les situacions de discriminació a la UAB per mitjà del hashtag #comunicaccio, a través d'un missatge privat al twitter i facebook de l'Observatori, o per correu electrònic.

D'altra banda, en el marc de la campanya es van desenvolupar dos accions més: "No callis! (Geolocalització)" i "Espais Lliures de Discriminació".

Com a part de la campanya Comunicació, es va instar a la comunitat universitària a participar enviant mitjançant Twitter, Facebook o correu electrònic fotografies i petites explicacions de situacions de discriminació que s'haguessin presenciat, patit o viscut al campus, així com una localització aproximada del lloc on va succeir, i una proposta de resposta. Totes les situacions rebudes van ser recollides a través d'una aplicació de geolocalització, que es podia consultar al web de l'Observatori sota el nom de "mapa de discriminacions".

L'última acció en el marc de la campanya comunicació va consistir en la proposta del símbol del triangle invertit per assenyalar i declarar espais lliures de discriminació en el campus. L'objectiu era incentivar al PDI, PAS i alumnat a col·locar en els seus espais el cartell amb el triangle indicant així el compromís amb les actituds de respecte i sensibilitat davant la temàtica.

Amb l'objectiu de donar el tret de sortida a aquesta part de la campanya, el 20 de maig a les 13h es va realitzar una acció simbòlica a la Plaça Cívica, pintant-hi el símbol del cartell.

"Aquest és un espai lliure de discriminació i respecta a les persones, independentment de la raça, etnicitat, expressió, orientació sexual, etc.", es pot llegir al cartell per un "Espai lliure de discriminacions" dins de la tercera fase de la campanya "#comunicaccio".

2.3. 25N, Dia Internacional contra la Violència de Gènere

El dimarts 25 de novembre és el Dia Internacional contra les Violències de Gènere. Al 2014 a Catalunya hi van haver 14 víctimes mortals, i a l'Estat espanyol, 47, segons dades de l'Institut Català de la Dona.

Per a mostrar el rebuig com a Universitat davant aquest fenomen, des de l'Observatori per a la Igualtat es va convocar a tota la comunitat universitària a fer un minut de silenci a les 11:30 en

record a les víctimes de la violència de gènere. Es va convidar a fer aquest minut de silenci, tant a la plaça Cívica, on després es va llegir un manifest, com des del lloc de treball o estudi. Així mateix, es va demanar la difusió a la xarxa d'aquestes accions de rebuig amb el hashtag #25NUAB.

Per fer difusió de l'acció es va realitzar un vídeo, i a més, com l'any passat es va penjar a la façana de l'Edifici l'Àgora un gran llaç lila.

Vídeo promocional del 25N a la UAB: <https://www.youtube.com/watch?v=ZOImOCeBgT8&feature=youtu.b>

2.4. Gestió i manteniment del web de l'Observatori i les xarxes socials

Una de les tasques estructurals de l'Observatori per a la Igualtat és la gestió i manteniment del seu web. Des del març de 2005 l'Observatori per a la Igualtat de la UAB disposa d'un web amb l'objectiu d'oferir informació i recursos en matèria d'igualtat i universitat. Des de llavors, el contingut s'ha anat actualitzant i ampliant i s'han creat noves seccions. A més d'actualitzar les diferents seccions, notícies, informació sobre l'Observatori, normativa, enllaços d'interès i bibliografia, estadístiques de la UAB, plans d'acció i documents propis, el 2014 s'han creat de noves: una dedicada al projecte MISEAL i un altra sobre la informació de les campanyes de l'Observatori.

El web de l'Observatori per a la Igualtat continua estant disponible en tres idiomes: català, castellà i anglès. <http://www.uab.cat/observatori-igualtat>.

D'altra banda, l'Observatori per a la igualtat continua presenten en les xarxes socials amb la finalitat d'estendre la visibilitat de tota la informació que generem i arribar al màxim de persones possible, especialment a l'alumnat, i fer ressò d'altres notícies, estudis i publicacions entorn al gènere i la discapacitat.

El Twitter i Facebook són les xarxes socials amb les que treballa l'Observatori i els continguts es publiquen a les dues alhora, atenent a les particularitats de cadascuna de les dues plataformes. A ambdues es porten a terme accions bàsiques d'interconnexió: esmentant als col·lectius o empreses implicades a les informacions i també aplicant les etiquetes (hashtags) que engloben els continguts en el moment de la publicació.

Precisament aquestes etiquetes s'han implementat en les diferents campanyes que l'Observatori ha portat a terme al llarg d'aquest any (per exemple el #comunicació).

La publicació diària, per mantenir viva i connectada la xarxa, és fonamental i totes les jornades es generen posts entre dues i quatre vegades, amb especial atenció a les informacions dels perfils institucionals de la UAB.

A més, aquest any s'ha obert un compte a la plataforma youtube amb l'objectiu de publicar els vídeos realitzats per l'Observatori per a la Igualtat des del seu inici fins a l'actualitat.

<https://www.facebook.com/ObservatoriIgualtatUAB/>

https://twitter.com/observatori_uab

<https://www.youtube.com/channel/UCZVV6DVsgPq3EInQiIVMCIA>

2.5. Entrades a primer: visibilització de l'Observatori i el Pla d'Acció

Pel que fa a la difusió del Pla i l'Observatori entre el col·lectiu d'estudiants, l'Observatori ha participat en les sessions informatives adreçades a l'alumnat de grau nouvingut i que es realitzen als centres docents durant les primeres setmanes del setembre. Aquestes, van permetre visibilitzar l'Observatori com a part integrant de l'Àmbit de Participació entre el col·lectiu d'estudiants, donar a conèixer la seva tasca i informar de les activitats que realitza, especialment de les activitats de formació que oferim a l'alumnat. Al mateix temps, s'ha aprofitat per fer present el tema de la igualtat i les discriminacions entre l'alumnat, com un aspecte més a tenir en compte en el seu pas per la UAB.

3. Recerca

3.1. MISEAL - “Medidas para la inclusión social y equidad en instituciones de educación superior en América Latina”

L'Observatori per a la Igualtat de la UAB continua la seva participació en el projecte “Medidas para la inclusión social y equidad en instituciones de educación superior en América Latina (MISEAL)”, dins del programa de cooperació exterior ALFA III (convocatòria de 2011). El projecte està liderat per la Universitat Lliure de Berlín, i en formen part les entitats següents: Universitat de Buenos Aires, Universitat Estatal de Campinas, Universitat Nacional de Colòmbia, Universitat Nacional (UNA), Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Seu Xile, Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Seu Equador, Universitat del Salvador, Universitat Autònoma de Barcelona, Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Seu Guatemala, Universitat de Hull, Universitat de Lodz, Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, Universitat Centreamericana (UCA), Pontifícia Universitat Catòlica del Perú i Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials Projecte Uruguai.

L'objectiu del MISEAL ha estat contribuir a millorar les estratègies i mecanismes d'accés, així com les condicions de permanència i mobilitat de les persones pertanyents a grups poc afavorits o vulnerables de les dotze IES d'Amèrica Llatina participants.

La participació de l'Observatori per a la Igualtat de la UAB, juntament amb la University of Hull d'Anglaterra, girava entorn l'elaboració i aplicació d'un programa o pla de monitoratge, i en el disseny d'indicadors i instruments d'avaluació de l'impacte de les actuacions del projecte. Concretament, al llarg del projecte hem desenvolupat les següents activitats:

- 1.Elaboració del pla de monitoratge: definició teòrica, metodologia i instruments de recollida i anàlisi de dades

2. Disseny d'un sistema de medició de l'impacte
3. Implementació del pla i del sistema de medició
4. Anàlisi de la informació recollida
5. Elaboració dels informes i distribució a les entitats sòcies

A més, aquest any 2014, l'Observatori va ser l'entitat sòcia encarregada d'organitzar el congrés de cloenda del MISEAL, "Nuevos desafíos para la inclusión social y la equidad en la educación superior".

En el congrés van participar prop de 150 persones de diferents països llatinoamericans i europeus, es van presentar 42 ponències i es van crear espais per a la reflexió entorn el paradigma de la interseccionalitat en l'anàlisi de les desigualtats i el desenvolupament de polítiques i pràctiques en l'educació superior

des d'una perspectiva transnacional. El programa comprenia conferències de persones expertes en aquesta matèria i pretenia ser una invitació a presentar propostes i experiències que es desenvolupen en l'àmbit professional, acadèmic, científic, social i comunitari.

Aquest congrés tenia per objectiu abordar els reptes per a la inclusió social i l'equitat a l'educació superior, a partir de reflexionar entorn de les recerques i innovacions que transformen els sabers, les identitats, les institucions, i les polítiques per a la construcció d'una universitat inclusiva.

A més, durant la trobada es van donar a conèixer les aportacions del projecte MISEAL a la comunitat universitària i es va obrir un espai per a la reflexió crítica i el debat a partir dels resultats i les bones pràctiques que emergeixen de la seva implementació i de l'impacte en les Institucions d'Educació Superior a Amèrica Llatina i Europa.

El projecte MISEAL ha tingut com a resultat més productes que els programats o esperats inicialment destacant l'establiment d'una xarxa d'intercanvi i consulta entre universitats europees i llatinoamericanes, la creació d'un programa de postgrau transnacional, d'una base de dades d'expertes i expertes, i d'un Observatori transnacional.

Per més informació de l'avaluació del projecte podeu consultar l'informe realitzat per l'Observatori (<http://www.uab.cat/observatori-igualtat/>) i la Web oficial del projecte (<http://www.miseal.net/>)

3.2. EGERA - Effective Gender Equality in Research & the Academia (7FP)

Enguany, la Universitat SciencesPo ha presentat el projecte EGERA: Effective Gender Equality in Research & the Academia a la convocatòria Science in Society del 7th Framework Programme. L'Observatori ha estat convidat a participar com a soci preferent per la seva trajectòria i experiència en l'elaboració i aplicació de polítiques d'igualtat a la universitat. El projecte, que ha començat el gener del 2014 i finalitzarà el 31 de desembre del 2017, reuneix a vuit institucions universitàries i centres de recerca de set països de la UE: Alemanya, Bèlgica, Espanya, França, els Països Baixos, Portugal i la República Txeca.

EGERA té com objectiu promoure la igualtat de gènere en la ciència en general i especialment reforçar la dimensió de gènere en la recerca. Amb aquesta finalitat, es plantegen un conjunt de mesures (pla d'acció) a aplicar durant els 4 anys de durada de l'acció, orientades a aconseguir canvis estructurals en les institucions participants que portin a la igualtat entre dones i homes. Aquestes mesures giren entorn a diferents àmbits o aspectes: la contractació i permanència, les condicions de treball, els criteris d'avaluació en la promoció i accés, l'apoderament de les dones en la recerca i la introducció de la perspectiva de gènere en les diferents disciplines. En relació a aquest àmbits d'actuació l'Observatori per a la Igualtat és l'encarregat de coordinar el paquet de reforçament de la perspectiva de gènere en la recerca i l'acadèmia.

Durant el 2014 i en el marc del projecte, l'Observatori per a la Igualtat va realitzar una cartografia crítica sobre els principals instruments creats per la Comissió Europea i altres organismes internacionals per donar suport a la incorporació de la perspectiva de gènere a la recerca, va organitzar un workshop sobre aquesta qüestió, va elaborar el primer informe sobre igualtat de gènere a la UAB i finalment va coordinar la implementació de l'enquesta pilot sobre cultura de gènere a la nostra universitat.

En el marc del paquet de treball relatiu a Gènere en la recerca i l'acadèmia (Gender Equality in Research and the Academia), es va celebrar el primer Workshop internacional "Gender-Sensitive Research in International Projects", que va tenir lloc el dia 11 de juliol de 2014 a l'Escola d'Enginyeria de la UAB (10:00h a 17:00h). En aquest "EGERA Workshop" van participar representants de vuit universitats europees i dels grups de recerca de la UAB amb una reconeguda trajectòria internacional, així com els grups i investigadores amb expertesa en gènere. La sessió del matí (de 10.00h. a 13.30h.) va ser oberta a tota la comunitat científica de la UAB.

La conferència inaugural va estar impartida per la professora Sharlene Nagy Hesse-Biber, professora de sociologia i Directora del Women's Studies & Gender Studies Program de la Universitat de Boston.

L'Observatori va presentar durant el workshop l'informe "Mapping & Critical assessment of existing tools for including gender in research". En la sessió de la tarda, restringida als membres del projecte, es van discutir els instruments de la Comissió Europea per introduir la perspectiva de gènere en les diferents fases de la recerca, amb l'objectiu final de contribuir a l'elaboració de guies i materials adreçats a personal gestor de projectes i personal investigador en formació.

Podeu trobar més informació de les accions i productes realitzats per l'Observatori en el marc del projecte a la secció EGERA de la nostra web: <http://www.uab.cat/web/l-observatori/egera-ue-fp7-1345682746703.html>

4. Formació

En l'àmbit de la formació, les actuacions realitzades per l'Observatori per a la Igualtat fan referència a la realització de cursos i tallers adreçats als diferents col·lectius de la UAB però també al suport a la formació que la UAB ofereix en matèria de gènere. En aquest apartat presenten les accions que hem realitzat en aquest camp.

4.1. Organització de tallers en matèria d'igualtat per a l'alumnat

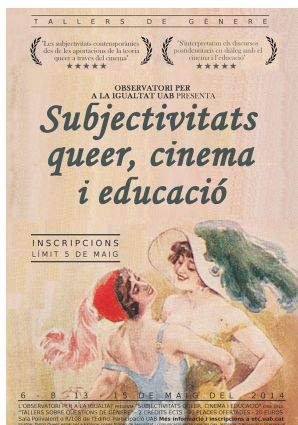
L'Observatori per a la Igualtat durant l'any 2014 ha ofert 3 tallers dirigits als estudiants de la Universitat Autònoma de Barcelona. Tots els tallers tenen una durada de 15h a 20h presencials, de les quals, 30h són de treball autònom per part de l'alumne. Aquests tallers són de reconeixement de 2 crèdits ECTS. La formació que s'imparteix en aquests tallers aborden la perspectiva de gènere des de diferents àmbits. La finalitat d'aquest tallers correspon amb una de les línies estratègiques d'acció de l'Observatori per a la Igualtat com n'és la de Formació i Assessorament a tots aquells col·lectius que la sol·licitin. A partir de la seva tasca de formació, pretén que els alumnes de la comunitat universitària adquireixen nocions de les problemàtiques socials actuals des d'una perspectiva de gènere.

Taller d'acció política, participació i gènere

Aquest taller es destina a totes les persones implicades en l'associacionisme, l'activisme polític i la participació amb la finalitat d'incorporar la perspectiva de gènere en les seves pràctiques en aquest àmbits tot proporcionant coneixement de conceptes, debats i aportacions de la teoria política feminista a través de reconstruir les principals figures de l'activisme i els moviments socials, i Introduir la perspectiva de gènere en les estratègies de participació i àmbits de l'associacionisme entre l'alumnat.

Taller de subjectivitats queer, cinema i educació

L'activitat té com a objectiu general abordar el procés de construcció de les subjectivitats contemporànies des de les aportacions de la teoria queer a través del cinema. La producció visual i fílmica

de les identitats queer a la infància, la joventut i la vida adulta s'analitzaran des de les múltiples posicions subjectives de sexe, gènere, cos i sexualitat. S'interpretaran els discursos postidentitaris en diàleg amb el cinema i l'educació, per a afrontar les subjectivats que es construeixen visualment des dels marges i la perifèria, així com les migracions i transformacions dels cossos i les sexualitats. Cadascuna de les sessions del taller s'organitzarà a partir d'una introducció teòrica, el visionat d'un film i un fòrum posterior.

Taller de dones i noves formes de relacions en la cooperació i el treball

Les dones en l'actualitat són un col·lectiu implicat en la transformació de les condicions de vida dels països del sud, dels grups socials amb risc d'exclusió i de les persones en general, participant activament en la creació de noves formes de treball, xarxes i relacions. En aquest taller es vol donar a conèixer les aportacions de les dones en aquests aspectes en l'àmbit de la cooperació tot evidenciant el paper que juguen com a agents de canvi social. Els objectius del taller són: proporcionar coneixement de la cooperació al desenvolupament des de la perspectiva de gènere; promoure un punt de vista no androcèntric ni etnocèntric de la societat en els contextos de cooperació; facilitar estratègies per a la participació en propostes sobre noves formes de treball i relacions.

4.2. Organització de cursos pel personal acadèmic i investigador, i de l'administració i serveis de la UAB

L'Observatori per a la Igualtat de la UAB juntament amb l'Àrea de Formació ha tornat a oferir un dels cursos realitzat al 2013 en matèria d'igualtat de gènere i dirigits al personal de l'administració i serveis, i al personal acadèmic: Discriminació, assetjament sexual i tracte vexatori. Es tracta d'un curs elaborat per l'Observatori amb col·laboració amb l'Àrea de prevenció i assistència, i el Centre Joan Rivièra de la Facultat de Psicologia de la UAB. Curs adreçat al personal treballador de la UAB sobre violència de gènere: què és, els aspectes estructurals, la normativa vigent, i els mecanismes disponibles a la UAB per fer-li front i denunciar-la. L'objectiu és proporcionar els conceptes i nocions necessàries per situar i detectar les diferents formes de violència de gènere, i alhora donar a conèixer les eines disponibles a la nostra universitat per fer front i denunciar aquest tipus de situacions.

4.3. Suport a formació en matèria de gènere a la UAB

Dins de la formació acadèmica que s'ofereix des de la UAB amb perspectiva de gènere, cal dir que un 39% de les titulacions de la universitat contenen assignatures específiques de gènere, principalment en l'àmbit de les arts i les humanitats. Aquest any, una de les tasques de l'Observatori, ha estat donar suport i fer difusió d'aquesta oferta formativa, i en especial al Mínor d'Estudis de Gènere, a través del web i de les xerrades realitzades, per tal de visibilitzar la introducció de la perspectiva de gènere en l'ensenyament. Així doncs, durant el curs 2013-2014 es va impartir la segona edició del Mínor d'Estudis de Gènere, aprovat el 19 de juny de 2012 per la Comissió Acadèmica del Consell de Govern (Acord 18/2012). L'objectiu del Mínor d'Estudis de Gènere és proporcionar una formació bàsica, de caràcter transversal i polivalent, en diferents especialitats de les ciències socials i les humanitats que aborden els seus continguts temàtics des de la perspectiva de gènere, fent un èmfasi especial en l'anàlisi i l'impacte de les jerarquies de gènere i les construccions socials i culturals en les quals es fonamenten. Amb aquesta finalitat, el mínor compta amb una variada oferta formativa i que avarca diverses disciplines dels àmbits de les Ciències Socials, Arts i Humanitats : Antropologia, Econòmiques, Sociologia, Dret, Geografia, Història, Literatura i Estudis d'Àsia Oriental. Més informació del mínor: <http://www.uab.cat/web/estudiar/minor-d-estudis-de-genero-1340778453143.html>

5. Plans d'acció i polítiques

En l'àmbit de les plans d'acció i les polítiques d'igualtat, continuen en vigència i en fase d'implementació el Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB i el Pla d'acció per a la igualtat d'oportunitats per a les persones amb discapacitat a la Universitat Autònoma de Barcelona. Pel que fa les polítiques d'igualtat, destaquem les activitats desenvolupades durant aquest any i en el marc del projecte per a eradicar les violències de gènere en les relacions al campus, acció que contempla el tercer pla per a la igualtat entre dones i homes.

5.1. Eradicació de les Violències de gènere a la UAB

Aquest projecte s'inicia el 2013 i s'ubica en la mesura 4.5 del Tercer pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes de la UAB, Dissenyar i implementar una proposta integral d'eradicació de la violència de gènere i les relacions abusives, incrementant la coordinació institucional, i incloure-hi un protocol i un circuit de denúncia i d'atenció en els casos d'assetjament sexual, per raó de sexe i orientació sexual. Alhora, la mesura s'emmarca en el context de canvi i de regulació que emergeix sobretot de l'aprovació de les següents lleis: Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista; la llei 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere; i la llei 3/2007 per a la igualtat efectiva de dones i homes. En aquest context es presenta un projecte que aborda la violència de gènere a la universitat, des de la perspectiva de tots els agents que hi conviuen: treballadors/es i alumnat, i que es situa en el Programa d'atenció integral contra la violència masclista (2012-2015) de la Generalitat de Catalunya.

Al 2014 i en el marc d'aquest projecte es va constituir el seminari "Violència de gènere, interseccionalitat i subjectivitat a la universitat", finançat per l'Institut de la Mujer i que tenia com a objectiu principal l'aproximació multidisciplinària a la construcció de la violència de gènere i les desigualtats a la universitat a través de la reflexió i el debat.

D'altra banda, també es va realitzar un estudi entorn els protocols, recursos i instruments per la prevenció i atenció de la violència de gènere en les universitats catalanes, estatals, europees i nord-americanes.

Estudi comparatiu sobre els protocols i recursos per a la prevenció i atenció de la violència de gènere a les universitats

L'estudi, realitzat per la Victòria Sánchez, es divideix en dos grans apartats: 1) anàlisi de les mesures de prevenció i intervenció implementades a les universitats i; 2) estudi comparatiu dels protocols existents a l'àmbit universitari. En el primer anàlisi es compara un total de trenta universitats, les més prestigioses d'Espanya, Europa i Estats Units segons el ranking de la Shanghai Jiao Tong University (2013). En el segon anàlisi es compara l'estructura i contingut de deu protocols nacionals i quatre nord americans, aquells que inclouen els tres col·lectius (professorat, personal de l'administració i serveis, i alumnat). Els principals resultats són els següents:

1. El 80% dels protocols nacionals examinats adopten en el seu títol el concepte d'assetjament sexual i assetjament per raó de gènere, mentre que un 20% d'aquets en la seva denominació es refereixen al concepte de violència de gènere. La tendència dels protocols nord americans és la inclusió en el títol de més tipologies de violència de gènere, com per exemple la violència en l'àmbit de la parella o l'stalking.

2. Les universitats nord americanes ofereixen una major accessibilitat als recursos disponibles que les nacionals. A més, presenten dits recursos classificats en diferents categories, com per exemple recursos per estudiants, recursos per a personal, recursos disponibles durant les 24 hores del dia, etc.

3. La tendència adoptada per les institucions universitàries nord americanes és la de disposar d'oficines específiques per atendre casos de violència de gènere.

4. Es considera necessari la realització d'un estudi sobre el coneixement o percepció de la comunitat universitària sobre les conductes tipificades com violència de gènere per a poder elaborar un pla formatiu i de sensibilització adequat a la situació. En el 20% dels protocols nacionals comparats es fa referència, en la política preventiva, a la necessitat de disposar de dita diagnosi.

Seminari "Violència de gènere, interseccionalitat i subjectivitat a la universitat"

El seminari va consistir en la realització de quatre sessions tancades a un grup permanent de treball i dues sessions obertes a tota la comunitat. Les temàtiques específiques tractades al seminari van ser les següents:

1. Anàlisi dels protocols d'assetjament sexual i per raó de sexe en l'àmbit de les empreses des d'una perspectiva del dret i el gènere
2. Introducció de la perspectiva interseccional en l'anàlisi de la violència de gènere: les implicacions, la metodologia, els avantatges i les limitacions o crítiques, així com els reptes d'aquest enfocament
3. Instruments i recursos per apoderar a dones víctimes de la violència de gènere
4. Formació a professionals per a la prevenció i atenció de la violència de gènere: avaluació i disseny de programes formatius
5. Protocols de violència de gènere a les universitats: anàlisi comparatives del contingut i dels procediments d'actuació

A continuació presentem una breu descripció de les principals sessions que es van desenvolupar en

el marc del seminari així com les conclusions i recomanacions derivades d'aquestes.

“Intersectionality and violence against Women”

El 14 de març de 2014, va tenir lloc a la Sala Teatre de la UAB la conferència “interseccionalitat i violència contra les dones” a càrrec de la Dra. Khatidja Chantler, professora de la University of Central Lancashire. Després de l'acte es va procedir a un torn de preguntes i col·loqui amb el públic assistent.

L'acte va ser enregistrat, i es pot consultar en aquest enllaç: http://www.uab.cat/web/videos/reproduccio-1192707516892.html?param1=20institucional¶m2=49ObservatoriPerALaIgualtat¶m5=1&url_video=1345668365573

Taula rodona sobre “protocols de violència de gènere a les universitats”

El 12 de juny de 2014 a les 12:00h a la Sala d'Actes de l'Edifici del Rectorat de la UAB, va tenir lloc una Taula rodona sobre “Protocols de violència de gènere a les universitats”.

La UAB tot just acabava d'iniciar aquest procés d'elaboració d'un protocol que inclogués aspectes preventius i d'intervenció, i que incorporés als tres col·lectius, PDI, PAS i alumnat. En la taula van participar quatre universitats dels països catalans que van explicar el procés d'elaboració dels seus protocols d'atenció i prevenció de la violència de gènere: la UB, la UPC, la UdL i la Jaume I. D'altra banda, l'Observatori va presentar els primers resultats de l'anàlisi comparatiu de les eines i protocols per a la prevenció i intervenció en casos de violència de gènere a les universitats, a nivell autonòmic, estatal i internacional.

Conclusions i recomanacions

L'acció ens ha permès disposar d'un espai per a la reflexió i discussió en matèria de violència de gènere, posant especial atenció als aspectes relacionats amb la prevenció i intervenció en l'àmbit universitari. En aquest aspecte, de les sessions i trobades han sorgit un seguit de recomanacions que presentem de manera resumida a continuació:

1. Es considera que l'abast d'un protocol està en part determinat per el termini que s'adopta per referir-se al fenomen de la violència de gènere per tant resulta essencial valorar quines són les implicacions de l'ús d'una o altra paraula.

2. El fàcil accés als recursos per afrontar la violència de gènere (protocol, entitats de referència, etc.) així com la difusió dels mateixos afavoreix la denúncia a la vegada que actua com a mecanisme de prevenció. També l'entorn o el clima institucional està considerat com a factor determinant en aquests aspectes. En aquest punt, cal preguntar-se quines han de ser les estratègies que permeten crear un entorn que no telera la violència de gènere i quins són els mecanismes de comunicació que garanteixen un fàcil i ampli accés a la informació.

3. Es considera essencial dotar a la institució d'una estructura per a la intervenció i d'una entitat que la coordini; la qüestió que es planteja és que entitats han de formar dita estructura i quins han de ser els mecanismes que garanteixen el bon funcionament i coordinació entre les parts.

4. La universitat ha de garantir una intervenció, atenció (psicològica) i orientació (laboral i en l'estudi) per igual als tres col·lectius que conformen la comunitat universitària, professorat, personal d'administració i serveis, i l'alumnat, tot i que les normes, els circuits i entitats de referència difereixen.

5. La sensibilització i la formació es perceben com recursos fonamentals per a la prevenció, i inclusió per la intervenció i atenció en els casos de violència de gènere.

6. També en l'àmbit de la política preventiva, es considera bàsic portar a terme de manera periòdica estudis sobre la percepció de la comunitat universitària de la violència de gènere i sobre la situació que es produeix al campus.

6. Participació comunitària

En la seva tasca de sensibilització i promoció de la perspectiva de gènere entre l'alumnat en general, i en especial en l'àmbit de la participació i associacionisme, l'Observatori a participat en diverses activitats organitzades per Dinamització Comunitària .

A continuació presentem les accions que s'han aplicat durant el 2014 en el marc d'aquesta línia de treball.

6.1. 23 d'abril: no callis per Sant Jordi, #comunicacio!

En motiu de la diada de Sant Jordi, l'Observatori va participar a la jornada, a través de dues activitats:

- Amb veu de dona, realitzada a l'estant de l'Observatori de la fira de col·lectius i entitats, amb l'objectiu de visibilitzar les aportacions de les dones narradores, poetes i assagistes i les seves obres a través d'una activitat participativa.

- No callis per Sant Jordi, #comunicacio, activitat que va comptar amb el suport de Dinamització Comunitària i a través de la qual es va voler portar a la plaça cívica l'estètica i l'esperit de la campanya Comunicació. Així, a través de diverses portes situades a la Plaça Cívica, i que volien simular les portes de lavabo, s'interpel·la a les persones participants per repensar i contestar els estereotips i mites de l'amor romàntic i heteropatriarcal, i les pròpies construccions del gènere.

6.2. Festa Major: Sense set de sexisme! #FMlliuredAssetjament

El divendres 7 de novembre 2014 va tenir lloc la festa major de la UAB, l'Observatori va participar a través de la posada en marxa de diverses accions per tal d'oferir recursos de sensibilització, prevenció i d'actuació davant situacions d'assetjament o violència masclista.

En primer lloc, es va posar en marxa la campanya SENSE SET DE SEXISME! #FMlliuredAssetjament amb l'objectiu principal d'aquesta campanya va ser la conscienciació i la prevenció de la violència masclista entre el jovent en ambients de festa i, concretament, en la Festa Major de la UAB. La campanya es va iniciar un dies abans de la FM tot fent difusió a través de cartells i del vídeo explicatiu de la mateixa. A la festa major, es va repartir l'Ecopinça, un portagot amb la inscripció "SENSE SET DE SEXISME! #FMlliuredAssetjament". En vam regalar més de 5.000 entre totes les persones assistents a la FM. També, al llarg del dia van sonar unes falques per megafonia que recordaven el missatge de la campanya i identificaven comportaments sexistes com a tals.

Una altra acció, va consistir en repartir una octaveta informativa a totes les persones i col·lectius que muntaven una paradeta a la FM per tal d'evitar que la paradeta fos sexista. Aquesta acció partia de l'experiència de anys anteriors, de les denúncies de la realització d'activitats sexistes organitzades des de les barres. Per aquest motiu, a més del repartiment d'aquestes octavetes, des de l'Observatori també es va assistir a les reunions amb els col·lectius que participen a la festa major per tal de fer difusió de la campanya i evitar aquest tipus d'activitats. D'altra banda, es va repartir també als i les assistents a la FM un altra octaveta, el "kit antisexista" on hi constava el procés d'actuació en cas de viure o presenciar una actuació sexista (telèfons i punts físics on anar). Així mateix, amb una funció principalment preventiva, en el revers hi constaven consells de com actuar davant actuacions sexistes i discriminatòries.

Un altra activitat realitzada des del nostre estand a la fira d'entitats i col·lectius de la Plaça Cívica va ser l'anomenada "Alliberem el Sexisme a la UAB". L'alumnat havia de participar escrivint un missatge antisexista o denunciant una situació viscuda en un globus i dipositar-lo en una xarxa. Finalment, vam alliberar tots els globus (més de 500), simbolitzant així l'alliberàvem de la UAB i de la festa del sexisme i la discriminació.

Finalment, es vam elaborar dues pancartes antiracistes en el marc de la campanya COMUNICACIÓ i que es van penjar en el marc de la festa major:

1. Pancarta amb una cita Bell Hooks: "All our silences in the face of racist assault are acts of complicity"

2. Utilitzant l'etiqueta Jo No Callo de la campanya Comunicació: "Creure que la teva cultura és més avançada és racisme".

Per més informació podeu consultar els següents vídeos:

<https://www.youtube.com/watch?v=WN-x8Ndfh44>

<https://www.youtube.com/watch?v=0U6mRp5W42>

6.3. Suport a les jornades d'Antropologia i Sexualitat

Activitat organitzada per un grup d'estudiants d'Antropologia Social i Cultura de la UAB amb el suport de Dinamització Comunitari i l'Observatori que van tenir lloc a la facultat de Filosofia i Lletres els dies 20 i 21 de febrer de 2014. La participació de l'Observatori va concretar en dues accions:

1. Organització de l'activitat "Diversitat sexual a la UAB?", que es va plantejar durant tota la setmana de les jornades, amb la voluntat de recollir dades sobre diversitat sexual i les discriminacions que es pateixen en aquest sentit al campus.

2. Organització d'un taller per concloure les jornades, on es presentaven algunes de les dades recollides i de les situacions d'homofòbia, transfòbia, lesbofòbia que es viuen a la universitat, així com la percepció dels mecanismes mitjançant els quals s'exerceix aquesta discriminació.

6.4. Gènere i participació

Per tal d'introduir la perspectiva de gènere en l'associacionisme i la representació estudiantil, l'Observatori per a la igualtat i per petició de Dinamització Comunitària, va organitzar les següents activitats:

1. Taller sobre gènere i participació adreçats als col·lectius de la UAB que es va realitzar el 7 de març a l'espai de l'Hotel d'Entitats. En aquesta activitat i a partir de certes dinàmiques, es reflexionava sobre les formes de participació a la vida universitària des de la perspectiva de gènere. Es va utilitzar el material de la campanya #comunicaccio i van participar una vintena de persones. Algunes de les discussions i reflexions que van sorgir del taller, es van exposar i es va habilitar un espai per a que se'n poguessin escriure de noves. Amb aquest, es va fer un retorn als col·lectius en una reunió el dia 28 d'abril.

2. Taller a l'assemblea de la facultat de Ciències de l'Educació. Per petició de la Assemblea de la facultat de Ciències de l'Educació, es va realitzar un taller per a abordar la temàtica de la participació des de la perspectiva de gènere en l'àmbit de la seva facultat. Aquest es desenvolupa durant dues sessions, els dies 27 de març i 2 d'abril, on es va tractar temes com l'organització i la participació en el context assembleari des d'una perspectiva de gènere. En aquesta activitat també es va presentar la campanya.

3. Trobada de delegats i delegades. Formació bàsica als delegats i delegades sobre perspectiva de gènere: què és i com aplicar-la a l'aula. I presentació de l'Observatori per a la igualtat de la UAB.

6.5. Altres actuacions

Altres actuacions realitzades en el marc d'aquesta línia d'actuació són: a) el dimecres 11 de novembre 2014, l'Observatori es va sumar a la campanya #StopPrincelandia. Contra la hipersexualització de les nenes i els estereotips de gènere en la infància; i b) el divendres 14 de novembre va tenir lloc una taula rodona en el marc del X Fòrum contra les violències de gènere a la Francesca Bonnemaison sobre violència de gènere i desigualtat a les universitats. L'Observatori va ser convidat per a explicar l'experiència de les campanyes Sense set de sexisme! i #Comunicaccio com a campanyes preventives de la violència de gènere al campus.

